

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันสื่อโทรทัศน์ถือได้ว่าเป็นสื่อที่เข้าถึงและได้รับความนิยมจากประชาชนเป็นอันดับต้นๆ ในบรรดาสื่อมวลชนเป็นแหล่งเรียนรู้และให้ข้อมูลข่าวสารความเป็นไปในสังคม ต่อผู้ชมกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายแตกต่างกันไปตามช่วงอายุ เพศ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ฯลฯ ด้วยการเสนอข้อมูลข่าวสาร สาระความรู้ต่อสังคม เพื่อให้คนในสังคมได้ใช้ดุลพินิจวิจารณญาณร่วมกันตามความต้องการของแต่ละคนและสังคม ส่วนรวม รายการโทรทัศน์ในปัจจุบันมีมากหลายรายการ รายการข่าวถือเป็นรายการหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่เราต้องบริโภคในกระแสของโลกยุคสังคมข่าวสาร และผู้ที่รู้มากย่อมเป็นผู้ที่ได้ประโยชน์มากจนมีผู้กล่าวว่า “ผู้ใดเมื่อข่าวสาร ผู้นั้นมีอำนาจ” (เขมวໄລ ອິຮສວຣະນຈັກ, 2548, หน้า 21) “ข่าว” ถือเป็นว่าเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของทุกคนในสังคม และด้วยเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าในด้านการผลิต ทำให้รายการข่าวทางโทรทัศน์สามารถตอบสนองความพึงพอใจของผู้ชมได้รวดเร็ว ถูกต้อง และแม่นยำขึ้น ดังนั้น เราจะเห็นได้ว่าที่นำเสนอข้อมูลจะไม่ค่อยมีความแตกต่างกันมากนัก ทั้งในเรื่องของเนื้อหาและความรวดเร็ว แต่จะแตกต่างกันที่รูปแบบในการนำเสนอของแต่ละรายการ ซึ่งจะสามารถตอบสนองความพึงพอใจผู้ชมได้มากน้อยเพียงใด

สำหรับรายการข่าวในปัจจุบันแต่ละสถานีจะมีช่วงเวลาออกอากาศแตกต่างกันไปจึงทำให้เกิดการแข่งขันในอุตสาหกรรมโทรทัศน์บางสถานีปรับรูปแบบของรายการทั้งด้านรูปแบบนำเสนอรายการ เนื้อหารายการ ตลอดจนผู้ประกาศข่าว ซึ่งต่างมีจุดหมายเดียวกันนั่นคือการดึงกลุ่มเป้าหมายให้มากที่สุด ประชาชนจึงมีทางเลือกมากขึ้นที่จะเลือกรับข้อมูลข่าวสารตามที่ตัวเองต้องการ โดยมีการตัดสินใจที่แตกต่างกัน อันเนื่องมาจากการเรียนเรียงและการสื่อข่าวของแต่ละสถานี รวมถึงประเด็นการนำเสนอที่มีความแตกต่าง ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่จะทำให้ประชาชนสามารถของข่าวของแต่ละสถานีได้ง่ายยิ่งขึ้นภายใต้การผลิตที่มีการแข่งขันเต็มรูปแบบ เพื่อที่จะตรึงผู้ชมของแต่ละสถานีไว้ จะเห็นได้ว่าข่าวภาคค่านั้น เป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนที่พยายามปรับตัวตามวิถีชีวิตผู้คนที่เปลี่ยนไป และต้องการที่จะนำเสนอข่าวสารสู่ประชาชนให้ได้ทั่วถึง ทำให้ประชาชนได้รับทราบถึงเหตุการณ์ สถานการณ์ ข่าวสาร ซึ่งแสดงให้เห็นว่า รายการข่าวที่ออกอากาศในช่วงค่านั้นพยายามที่จะให้ประชาชนได้รับ

ทราบข้อมูล ข่าวสาร เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ และสะท้อนข้อมูลย้อนกลับความคิดเห็น ความต้องการที่แท้จริงของประชาชนต่อประธานาธิบดีปัจจุบันที่เกิดขึ้นในสังคมรวมทั้งมีการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารภายหลังการรับชมรายการข่าวทางสถานีโทรทัศน์

สปริงนิวส์ เป็นสถานีโทรทัศน์ข่าวผ่านทีวีดิจิทัล ออกอากาศผ่านระบบดิจิทัลทีวีและเคเบิลทีวีจานดาวเทียม ช่อง 19 บริหารงานโดย บริษัท สปริงนิวส์ คอร์ปอเรชั่น จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทอยู่ โดยบริษัท โซลูชั่น คอนเนอร์ 1998 จำกัด (มหาชน) ที่มีนายอารักษ์ ราชภูมิบริหาร เป็นประธานเจ้าหน้าที่บริหาร ถือหุ้นอยู่ร้อยละ 99.99 สถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมสปริงนิวส์ ได้ถือกำเนิดขึ้นในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2553 ซึ่งเป็นวันที่จดทะเบียนบริษัท โดยมี นายโอมิชิต สุวนิจจิต เป็นประธานกรรมการบริหาร และเริ่มทดลองเผยแพร่ภาพทางโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมตั้งแต่วันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2553 เป็นเวลาประมาณ 9 เดือน กระทั่งเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2553 ได้มีการเปิดตัวสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมสปริงนิวส์ ที่โรงแรมเรเนซองส์ สีแยกราชประสงค์ โดยมี ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมนต์ธิชัยพัฒนา เป็นประธานในพิธี

ในช่วงทดลองออกอากาศ สปริงนิวส์ได้ออกอากาศตั้งแต่เวลา 9.00 น. ถึง 24.00 น. จากนั้นได้ขยายมาเป็น 24 ชั่วโมงในเวลาต่อมา มีสำนักงานอยู่ที่ชั้น 11 อาคารไอที สแควร์ หลักสี่ ถนนวิภาวดีรังสิต ที่มีงานส่วนใหญ่มาจากคนที่เคยทำงานให้กับสถานีโทรทัศน์ไอที มีชั่วโมงข่าวภาคเช้า ข่าวภาคเที่ยง และข่าวภาคค่ำ ในชื่อ News Time, ข่าวตันชั่วโมงในชื่อ News Break หลังการเปิดตัวอย่างเป็นทางการ สถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมสปริงนิวส์ ได้ย้ายที่ทำการไปยังอาคารเล้าเปงจ้วน 1 ชั้น 11 ซอยเจยพ่วง ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 มาตั้งแต่วันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2553 ที่ผ่านมา และได้มีการปรับผังรายการครั้งใหม่ ออกอากาศตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554 ที่ผ่านมา โดยมีชั่วโมงข่าวภาคเช้าชื่อ "ไอโซนข่าว" ตั้งแต่เวลา 5.00 น. ถึง 9.00 น., ข่าวภาคเที่ยงชื่อ "DOUBLE ONE ทันข่าว" ตั้งแต่เวลา 11.00 น. ถึง 13.30 น. และข่าวภาคค่ำชื่อ "ข่าวจริง สปริงนิวส์" ตั้งแต่เวลา 16.45 น. ถึง 20.30 น. เป็นต้น และช่วงกลางปี 2554 ข่าวทุกช่วงได้ปรับมาใช้ชื่อ "ข่าวจริง สปริงนิวส์" โดยมีการรอบเวลาในไตเติลข่าวอีกด้วย

ปี 2555 - ปัจจุบัน สถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมสปริงนิวส์ มี นายศุทธิชัย บุนนาค เป็นประธานกรรมการบริหาร และ นางสาวทันยา วงศ์โภภัสส์ เป็นรองประธานกรรมการบริหาร เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2559 สปริงนิวส์ได้ทำข้อตกลงความร่วมมือกับชีเอ็นเอ็นอินเตอร์ เนชันแนล ในการนำเสนอเนื้อหารายการจากทางชีเอ็นเอ็นไปรวมถึงการจัดการฝึกอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ของสปริงนิวส์เอง ระหว่างเดียวกันสปริงนิวส์ได้เปิดตัวอัตลักษณ์ใหม่ รวมถึงกราฟิก

หน้าจอด้วยแบบมานาจากรีวิว เอ็นเอ็น โดยกราฟิกแบบนี้เริ่มใช้ครั้งแรกในวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2560

ช่วงต้นปี 2556 ได้ปรับปรุงและพัฒนาผังการออกอากาศให้มีรายการช่วง (Spring News Hour, ปัจจุบันใช้ชื่อว่า "ประกาศณ์ช่วงจริง") 60 นาที ออกอากาศทุก 3 ชั่วโมง และมีรายงานช่วงสั้น (Spring Break, ปัจจุบันใช้ชื่อว่า "เกาะติดช่วงต้นช่วงโมง") 5 นาที ทุกต้นชั่วโมงให้ผู้ชมสามารถติดตามข่าวสารได้ตลอดวัน รายการ "วาระสปริงนิวส์ วาระประเทศไทย" มีคอลลัปปัชั่น เป็นรายการพิเศษทางสถานีสปริงนิวส์ มีรูปแบบรายการที่นำเสนอประเด็นการคอลลัปปัชั่นที่เกิดขึ้น ซึ่งบางประเด็นได้รับการร้องเรียนมายังสถานี และนำมาขยายผลจนให้เกิดผลในการสอบทุจริต และหาผู้กระทำความผิด ไม่ว่าจะเป็นรือคอลลัปปัชั่นในองค์กรท้องถิ่น ไปจนถึงรือคอลลัปปัชั่นที่เกิดขึ้นโดยบางประเด็นทำให้ข้าราชการการเมืองถูกดำเนินมาตรา 44 โดยสกูปแทรกในประกาศณ์ช่วงจริงภาคค่ำ จันทร์-ศุกร์ 19.15 น.-19.20 น. และรายการพิเศษหนึ่งชั่วโมงเต็ม ทุกวันที่ 19 ของเดือน เวลา 19.00 น. -20.00 น. ซึ่งเดินหน้าทุกเรื่อง เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2559 (ออนไลน์, 2560, เข้าถึงได้จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/สปริงนิวส์> สืบคันเมื่อวันที่ 13 เมษายน 2560)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ปัจจุบันรายการช่วงโทรทัศนมีการแข่งขันกันสูง สื่อโทรทัศน์หรือที่ไม่สามารถตอบโจทย์ของผู้ชมได้ เนื่องจากมีข้อจำกัดของการนำเสนอรายการช่วงจากภาครัฐบาลที่มีอำนาจเบ็ดเสร็จในการควบคุมสื่อ จึงทำให้ระบบดิจิทัลที่วีและเคเบิลงานดาวเทียม เป็นสื่อทางเลือกที่ประชาชนสามารถเลือกรับชมรายการช่วงได้ เช่นกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับรายการช่วงภาคค่ำ ผ่านหัวข้อวิจัย "พฤติกรรมการเปิดรับและความพึงพอใจของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อรายการช่วงภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์สปริงนิวส์" ซึ่งเป็นสถานีโทรทัศน์ช่วงผ่านทีวีดิจิทัล ออกอากาศผ่านระบบดิจิทัลที่วีและเคเบิลที่วีจานดาวเทียม ช่อง 19 เพื่อนำผลจากการวิจัย ของกลุ่มเป้าหมายใบเคราะห์ และนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานิءองหา และรูปแบบการนำเสนอ ช่วงภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมสปริงนิวส์ ให้ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์และเกิดความพึงพอใจตามมา ซึ่งรูปแบบรายการถือเป็นส่วนหนึ่งในการเกิดพฤติกรรมการรับชมของผู้ชม รูปแบบรายการที่ดีที่จะเข้าถึงผู้ชมเป้าหมายได้นั้น ต้องอาศัยจุดเด่นของรายการโทรทัศน์ด้วย เพื่อดึงดูดผู้ชมเป้าหมายให้หันมาสนใจ นอกจากนั้นจะต้องอาศัยการสำรวจ กลุ่มเป้าหมายได้ประโยชน์อะไรจากการช่วงภาคค่ำสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมสปริงนิวส์ มีพฤติกรรมการรับชมอย่างไร เพื่อให้ทราบลักษณะการรับชม รวมไปถึงความพึงพอใจในการรับชมจากผู้ชม เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาปรับปรุงรูปแบบรายการต่อไปตลอดจนนำผลการวิจัยมาปรับใช้ใน

การนำเสนอข่าวสารและกำหนดกลยุทธ์ให้ตอบสนองความต้องการของ เพื่อให้เกิดประโยชน์ และ สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้ชมเป้าหมายได้

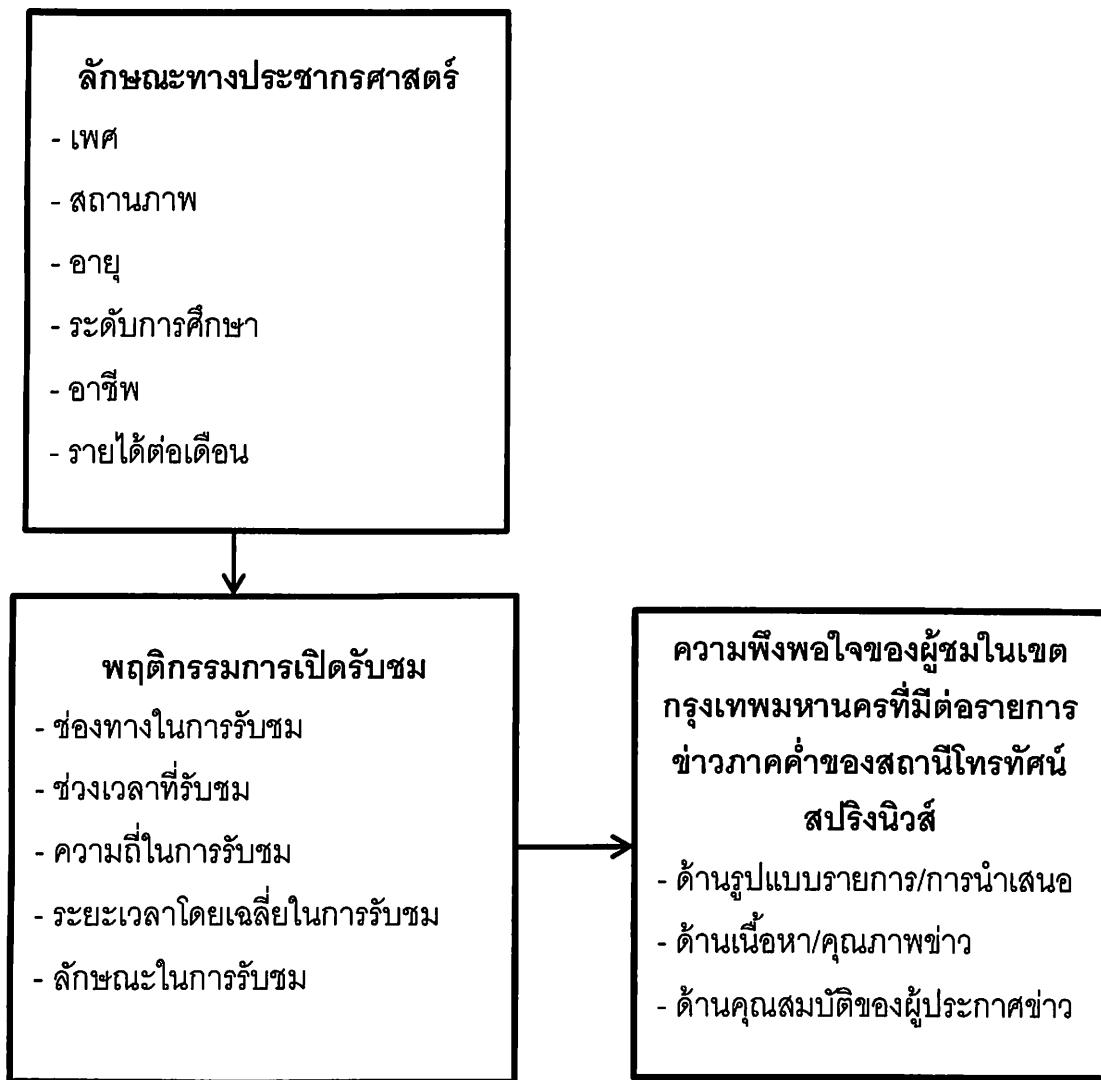
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานครที่รับชม รายการข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์สปริงนิวส์
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์สปริงนิวส์ ของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ชมรายการข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์สปริงนิวส์

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบที่ 1.1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานครที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจที่มีต่อรายการข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์สปริงนิวส์แตกต่างกัน
2. พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์สปริงนิวส์แตกต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจที่มีต่อรายการข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์สปริงนิวส์แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา พฤติกรรมการเปิดรับและความพึงพอใจของผู้ชุมในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อรายการข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์สปริงนิวส์โดยมีขอบเขตการศึกษาประกอบด้วย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

มุ่งเน้นศึกษาถึง พฤติกรรมการเปิดรับและความพึงพอใจของผู้ชุมในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อรายการข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์สปริงนิวส์

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ประชากรที่ทำการศึกษาคือ ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่เปิดรับชมรายการข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์สปริงนิวส์ หากนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโรยามาเน (Taro Yamane) ข้างถึงใน ฐานนิทรรศ์ ศิลป์จารุ (2557, หน้า 45-46) ได้กลุ่มตัวอย่าง 400 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรต้น คือ

3.1.1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย เพศ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

3.1.2 พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์สปริงนิวส์ ประกอบด้วย ช่องทางในการรับชม ช่วงเวลาที่รับชม ความถี่ในการรับชม ระยะเวลาโดยเฉลี่ยในการรับชม และลักษณะในการรับชม

3.2 ตัวแปรตาม คือ ความพึงพอใจของผู้ชุมในกรุงเทพมหานครที่มีต่อรายการข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์สปริงนิวส์

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาการเก็บข้อมูลคือ ระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม - 1 มิถุนายน 2560

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้เปิดรับชมรายการข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์สปริงนิวส์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผน พัฒนา และปรับปรุงแก้ไขรายการข่าวภาคค่ำให้ตรงกับความต้องการของผู้ชุมให้มากที่สุด

2. ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์สปริงนิวส์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาฐานรูปแบบการนำเสนอข่าวภาคค่ำให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

3. ทำให้ทราบถึงความพึงพอใจที่มีต่อข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์สปริงนิวส์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการดำเนินงาน พัฒนาปรับปรุงรูปแบบการนำเสนอรายการ เนื้อหา/คุณภาพข่าว และคุณสมบัติของผู้ประกาศข่าว ให้มีความน่าสนใจ เพื่อให้ผู้ชมเกิดความพึงพอใจมากที่สุด

4. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ผลิตรายการข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์สปริงนิวส์ สามารถนำผลการศึกษาไปเป็นข้อมูลพื้นฐานหรือแนวทางในการผลิตรายการเพื่อเหมาะสมกับความต้องการของผู้ชม หรือกลุ่มเป้าหมาย และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับรูปแบบรายการอื่นๆ ต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

ลักษณะทางประชากรศาสตร์ หมายถึง เพศ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนของผู้ชมที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ที่เปิดรับชมรายการข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์สปริงนิวส์

พฤติกรรมการเปิดรับชม หมายถึง ลักษณะการเปิดรับชมการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์สปริงนิวส์ เช่น ช่องทางในการรับชมรายการข่าวภาคค่ำ ช่วงเวลาที่รับชมรายการข่าวภาคค่ำ ความถี่ในการรับชมข่าวภาคค่ำ ระยะเวลาโดยเฉลี่ยในการรับชม และลักษณะในการรับชมข่าวภาคค่ำ

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของผู้ชมที่มีต่อรายการว่ามีความชอบไม่ชอบต่อรายการอย่างไร ซึ่งเป็นความคิดเห็นของแต่ละบุคคล อันเนื่องมาจากการมีประสบการณ์ต่างกัน โดยมีการวัดความพึงพอใจในด้านต่างๆ ประกอบด้วย ด้านรูปแบบรายการ/การนำเสนอ ด้านเนื้อหา/คุณภาพข่าว และด้านคุณสมบัติของผู้ประกาศข่าว

รายการข่าวภาคค่ำ หมายถึง รายการปราภ្យภារណ៍ข่าวจริงภาคค่ำที่ดำเนินการผลิต และออกอากาศพร่ำภาพทั่วประเทศโดยสถานีโทรทัศน์สปริงนิวส์ที่ออกอากาศทุกวันจันทร์-อาทิตย์ วันจันทร์-วันพุธทั้งหมด 2 ชั่วโมง ได้แก่ ช่วงที่ 1 รายการปราภ្យภារណ៍ข่าวจริง (ภาคค่ำ) ตั้งแต่เวลา 17.00 น. ถึง 17.59 น. และรายการปราภ្យภារណ៍ข่าวจริง (ภาคค่ำ) ตั้งแต่เวลา 18.20 น. ถึง 19.29 น. วันศุกร์ รายการปราภ្យภារណ៍ข่าวจริง (ภาคค่ำ) เวลาออกอากาศ

17.00-19.29 วันเสาร์และวันอาทิตย์ รายการปราภูภารณ์ช่วงจริง สดส์ปดาห์ เกลาอุกากาศ
18.00-19.59 น.

ผู้ชม หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งรับชมรายการช่วงภาคค่ำ
ของสถานีโทรทัศน์สปริงนิวส์